

Incident - үгийн орчууллагын талаар

Англи нэр томъёо	Монгол нэр томъёо	ИНД-1 болон Зөрчлийн тухай хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт
Accident (Occurrence)	Осол	<p>ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт: Осол гэж аливаа этгээд нислэгийн зорилгоор агаарын хөлөгт орсон үеэс эхлэн, түүнийг орхин гарах хүртэлх цаг хугацаанд, тухайн агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой гарсан дараах хэрэг явдлыг:</p> <p>(1) аливаа этгээд дараах шалтгаанаар амь насаа алдах, эсхүл хүнд гэмтэх:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) тухайн агаарын хөлөгт байсан; эсхүл (ii) агаарын хөлгөөс салсан эд ангийг багтаасан, агаарын хөлгийн эд ангийн шууд үйлчлэл; эсхүл (iii) тийрэлтэт хөдөлгүүрийн хийн урсгалын шууд нөлөө, <p>гэхдээ, ердийн шалтгаанаар үүссэн гэмтэл, өөрийгөө гэмтээсэн, эсхүл бусад этгээд гэмтээсэн, эсхүл зорчигч болон хөлгийн багийн хэвийн үед байдаг байрлалаас гадна нуугдсан байхад авсан гэмтэл хамаарахгүй; эсхүл</p> <p>(2) тухайн агаарын хөлөг гэмтэлт өртсөн, эсхүл түүний хийцийн эвдрэл нь:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) тухайн агаарын хөлгийн үндсэн хийцийн бөх бат чанар, техникийн үзүүлэлт, эсхүл нислэгийн үзүүлэлтэд сөргөөр нөлөөлдөг; (ii) ихэнхдээ гэмтсэн бүрдэл хэсгийг солих, эсхүл томоохон засвар хийхийг шаарддаг, <p>гэхдээ, тухайн гэмтэл нь хөдөлгүүр, түүний С-хаалт, эсхүл туслах эд ангийн гэмтлээр хязгаарлагдсан тохиолдолд хөдөлгүүрийн татгалзал, эсхүл гэмтэл хамаарахгүй; эсхүл сэнс, далавчны үзүүр, антенн, дугуй, тормоз, бүрээс болон агаарын хөлгийн арьсны жижиг хонхойлт, эсхүл цооролтоор хязгаарлагдсан гэмтэл хамаарахгүй; эсхүл</p> <p>(3) агаарын хөлөг сураггүй алга болох, эсхүл түүнд хүрэх ямарч боломжгүй байх;</p>
Serious incident (Occurrence)	Ноцтой зөрчил	<p>ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт: Ноцтой зөрчил гэж болсон нөхцөл байдал нь осолд хүргэх дөхсөн зөрчлийг (ослын тодорхойлолт, ноцтой зөрчлийн жишээг АС 12-1-д заасан);</p>
Incident (Occurrence)	Зөрчил	<p>ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт: Зөрчил гэж агаарын хөлгийн үйл ажиллагаатай холбоотой, түүний үйл ажиллагааны аюулгүй байдалд нөлөөлж байгаа, эсхүл нөлөөлж болох, ослоос бусад хэрэг явдлыг;</p>
Occurrence	Хэрэг явдал	<p>ИНД-ийн нэр томъёоны тайлбарт: Хэрэг явдал гэж осол, эсхүл зөрчлийг;</p>

Зөрчлийн тухай хууль:

1.4 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хууль үйлчлэх нутаг дэвсгэр, хугацаа

1. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд өөрөөр заагаагүй бол Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт зөрчил үйлдсэн хүн, хуулийн этгээдэд энэ хуулиар шийтгэл оногдуулж, албадлагын арга хэмжээ хэрэглэнэ.

Зөрчлийн тухай хуулийн 2.1.

Хууль, захиргааны хэм хэмжээний актыг зөрчсөн, энэ хуульд шийтгэл оногдуулахаар заасан үйлдэл, эс үйлдэхүйг зөрчил гэнэ.

Хавсралт 19 Аюулгүй байдлын удирдлага

5.3 Аюулгүй байдлын өгөгдлийг хамгаалах

Тэмдэглэл - Хавсралт В нь мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах системээс авсан мэдээллийг хамгаалах хууль эрх зүйн зааварчилгааг багтаасан.

5.3.1 Зөрчлийн сайн дурын мэдээллийн тогтолцоо нь шийтгэлээс ангид байх ба мэдээллийн эх сурвалжийг хамгаалдаг байх ёстой.

Тэмдэглэл 1 - Шийтгэлээс ангид байх зарчим нь сайн дурын мэдээллийн үндэс суурь.

Тэмдэглэл 2 - Гишүүн улс бүр нь нислэгийн аюулгүй байдалд нөлөөлж болох тохиолдол бүрийг сайн дураар мэдээллэх тогтолцоог холбогдох хууль, дүрэм, журмыг шаардлагатай байдлаар тохируулан өөрчилж, хялбаршуулан, сурталчлахыг хөхүүлэн дэмжих ёстой.

Тэмдэглэл 3 - Зөрчлийн заавал болон сайн дурын мэдээллийн системтэй холбоотой гарын авлагыг Аюулгүй байдлын удирдлын зааварт (SMM)(Doc 9859) заасан.

5.3.2 **Зөвлөмж** - Үндэсний эрх зүйн зохицуулалтын дагуу холбогдох эрх бүхий байгууллага тодорхой тохиолдлын хувьд, тухайн мэдээллийг задруулах, эсхүл ашиглахаас гарах үр дагавар нь нислэгийн аюулгүй байдалд сөргөөр нөлөөхөөс илүү ач холбогдолтой гэж онцгойлон тогтоосноос бусад тохиолдолд, Гишүүн улсууд нь 5.1, эсхүл 5.2-т заасан нислэгийн аюулгүй байдалтай холбоотой өгөгдлийг өөр зорилгоор дамжуулахгүй, эсхүл ашиглахгүй үүрэгтэй.

Annex 19 Safety Management

5.3 Safety data protection

Note.— Attachment B contains legal guidance for the protection of information from safety data collection and processing systems.

5.3.1 A voluntary incident reporting system shall be non-punitive and afford protection to the sources of the information.

Note 1.— A non-punitive environment is fundamental to voluntary reporting.

Note 2.— Each State is encouraged to facilitate and promote the voluntary reporting of events that could affect aviation safety by adjusting their applicable laws, regulations and policies, as necessary.

Note 3.— Guidance related to both mandatory and voluntary incident reporting systems is contained in the Safety Management Manual (SMM) (Doc 9859).

5.3.2 **Recommendation.**— States should not make available or use safety data referenced in 5.1 or 5.2 for other than safety-related purposes, unless exceptionally, an appropriate authority determines in accordance with their national legislation, the value of its disclosure or use in any particular instance, outweighs the adverse impact such action may have on aviation safety.

Чикагогийн Конвенцийн Хавсралт 19-ийн дагуу гаргасан ИНД-12:

12.63. Шийтгэлээс ангид байх

АХОШШБ болон ИНЕГ нь дараахаас бусад тохиолдолд, аливаа этгээдийн энэ дүрмийн дагуу өгсөн мэдээллийг мөрдөн шалгах, эсхүл хариуцлага тооцох зорилгоор ашиглахгүй, эсхүл ашиглах боломж олгохгүй:

- (1) тухайн мэдээлэл нь хүн, эсхүл өмч хөрөнгөд хэрэгцээ шаардлагагүйгээр аюул учруулсан үйлдэл, эсхүл эс үйлдлийг илчилсэн бол; эсхүл
- (2) хуурамч мэдээлэл өгсөн бол; эсхүл
- (3) АХОШШБ болон ИНЕГ нь мэдээллийг хуулийн дагуу, эсхүл шүүхийн шийдвэрийн дагуу гаргаж өгөх үүрэг хүлээсэн бол.

Дүгнэлт:

Зөрчлийн тухай хуулийн 1.4-т заасныг үндслэн, Монгол Улсын 1989 онд нэгдэн орсон Чикагогийн конвенцийн Хавсралт 19-ийн 5.3 “Аюулгүй байдлын өгөгдлийг хамгаалах” заалтын дагуу ИНД-12.63-т зааснаас бусад тохиолдолд, сайн дураар мэдээлсэн зөрчлийн мэдээллийг тухайн мэдээлэл өгсөн этгээдийг шийтгэх зорилгоор дамжуулахгүй, эсхүл ашиглахгүй.

Мөн иргэний нисэхийн нислэгийн аюулгүй байдлын байцаагч нь хэрэг бүртгэл болон хөтлөлтийн үүрэг хариуцлагаас ангид байна.